Theorie en Praktijk van het Nemen

DOOR

R. TAMMINGA

TE

FARMSUM.

UITGAVE R. TAMMINGA, - FARMSUM.

Theorie en Praktijk van het Nemen

— DOOR —

R. TAMMINGA

— TE —

FARMSUM.

INLEIDING.

Met een zucht naar verlossing, met een visioen van geluk voor oogen heb ik mij een kwart eeuw geleden in de socialistische beweging geworpen. Ik heb verschillende stadiums doorloopen en ervaren, dat een mensch zich een wereld schept naar hij vermogen heeft. Ik heb ervaren dat uit de socialistische beweging een verkettering is voortgekomen, meer nog dan voordien bestond.

Het heeft geleid tot meerdere kerkjes, tot clubjes en groepen, waar niet anders dan getwist wordt over nietsbeteekenende dingen. Men is niet verder gekomen dan het gewone leven; de een scheldt den ander voor leugenaar, voor dief en verrader; de pot verwijt den ketel dat ie zwart ziet; het gewone straatleven, waar een paar met groote woorden vechten en het publiek aandachtig staat te luisteren.

Ik heb ervaren dat men zóó nooit verder komt en komen kan, omdat het beginsel niet ligt in groote woorden en kunstmatig bewerkte groepen, maar in het individu, in de persoon zelf. Zoo'n lawaaierige, onnatuurlijke beweging, is alleen dienstig om enkele personen — priesters uit de kerk — te gerieven. Het houdt de natuurlijke groei en ontwikkeling van individu en samenleving tegen, men doet in andere vorm hetzelfde wat anderen voor ons deden.

Van dit alles heb ik mij losgemaakt en wil trachten in dit boekje het beginsel, de kern van de zaak aan te geven.

Ik wil helpen, de personen, die moed en kracht bezitten, uit het onnatuurlijke, walgelijke slavenleven uit te komen. Ik wil in bescheiden deel de som van mijn gedachten, plus ervaring, als lichtstralen op het duistere en verduisterde pad uitstrooien.

Leest dus met aandacht wat volgt.

THEORIE.

(HET WOORD.)

Als ik spreek van theorie, dan bedoel ik het woord, en als ik spreek van praktijk, dan bedoel ik de daad.

De theorie van het Nemen of de woorden die er over gezegd worden, is zeer gering, zijn zeer zwak. En daar is een opvallend feit aan verbonden, wat een eenigszins nadenkend mensch direct op moet vallen. Het waarom wordt echter zeer weinig gevraagd, naar de beteekenis wordt maar door een enkeling gezocht. Een en ander is volkomen verklaarbaar en ik zal in dit hoofdstuk mijn gedachte hieromtrent zeggen.

De theorie voor het Nemen bestaat reeds eeuwen, maar in enkele zinnen, spreuken, gevleugelde woorden komt het slechts tot het volk. Uit werken van beroemde schrijvers, denkers, wijsgeeren, kunnen we hier of daar een zinnetje pikken, die ons wijst naar het Nemen. Van Domela Nieuwenhuis en andere bekende sprekers hebben we wel eens het woord om te Nemen gehoord.

Wie kent niet de lijfspreuk van Schermerhorn: *De mensch heeft zooveel vrijheid als hij nemen durft* maar beslistheid, vastheid in kracht zijn uit zulke woorden ons nooit tegengekomen.

Waarom niet?

Omdat het altijd slechts bijspul is, het heele betoog, de propaganda is niet gebaseerd op het Nemen. Het krachtige woord, de mooie spreuk wordt met een vloed van tegenstellingen overgoten, met hoopen reglementen, formulieren en paparassen weg-

gedoezeld, met tientallen banden en stroppen vastgesjord.

Een uitzondering op de denkers maakt Kaspar Schmidt (Max Stirner), die alle denkbeeldige theorieën aan kant zette, en wiens werken, kort en bondig, de grondslag van het Nemen hebben.

En zoo komen wij ook aan een nog in leven zijnde propagandist in de provincie Groningen, bij J. P. HOMMES, die duizenden geschriften door ons land liet verspreiden, met de alleen en alles oplossende profetie van het Nemen.

We kunnen dan ook beide laatstgenoemden de eer niet onthouden, dat zij het Nemen als grondslag van de theorie hebben genomen, zich hebben losgemaakt van denkbeeldige dingen, de theorie zuiver hebben weten te stellen. En dat zij door het meerendeel niet begrepen, geschuwd, voor ruw, eenzijig, onduidelijk versleten worden, pleit voor hun, komt hunne theorie ten goede.

Let op het volgende, dan zal het U duidelijk worden.

Het is vrijwel bekend dat èn politieke èn economische verhoudingen in onze samenleving, gebaseerd zijn op leugen en bedrog. Zelfs de moraal (zeden- en deugdenleer) moeten we er niet bij vergeten. Heel het leven en bewegen in onze samenleving, kunnen we onder het eene woord „handel" samenbrengen. Wat men schrijft, spreekt of doet is handel, is bedrog. In het algemeen zegt men het anders dan men meent. Regel is dat het precies andersom is als gezegd wordt. Als werkman, als burger, als ambtenaar, als koopman, als exporteur of importeur komt ge wel 100 keer op 'n dag voor dit bedriegelijke feit te staan. De menschen zeggen u allemaal, dat ge nergens beter dan bij hun terecht kunt, zij doen allemaal hun best om je goed en goedkoop te behandelen, om je zalig of gelukkig te maken.

Dat is handel en we weten dat deze tacktiek, deze methode, zoodanig is ingeburgerd, dat het voor velen een vanzelfheid, een noodzakelijkheid, een

bevel of instelling uit hoogere of verre gewesten is.

Een natuurlijke waarheid is echter dat alle bezit genomen moet worden, en nu vinden we een verklaring van het door mij bovengenoemde opvallende feit:

De theorie der naastenliefde is bizonder groot, sterk en machtig.

De theorie van het Nemen is bizonder klein, zwak en machteloos.

In Statenzaal en Kerk, aan feestdisch en in doodenhuis, in beurs- en volksgebouw, bij straat en weg, werkplaats en fabriek, armhuis en gevangenis, rechtsgebouw en bioscoop, overal en altijd hoort ge het woord van naastenliefde en broedermin.

Het is het etiquette om handel te drijven, om zaken te doen, om van anderen te nemen. Elke theorie, met naastenliefde als grondslag, is een bedriegelijk woord en onnatuurlijke phrase.

Waar dus de theorie der naastenliefde zoo rijk en machtig is, daar komt het de theorie van het Nemen en de verbreiders er van ten goede. Zij staan 'dus te midden van een liegende en bedriegende menschenmenigte, met een paar gezonde voeten op een natuurlijke bodem. Van al wat goed en deugdelijk is komt er in onze samenleving, in een maatschappij van handel, niet veel aan de oppervlakte.

En toch zullen zij, de honderden of duizenden, misschien millioenen, die niet begrijpen en niet in de gelegenheid zijn geweest om te nemen, kennis moeten maken met het woord, met de theorie van het Nemen. Wij hebben allen een idiaal, één doel voor oogen; wij willen gelukkig zijn.

Over de middelen wordt getwist, en het zal de lezers zeker met mij opvallen, dat, waar de theorie geschuwd wordt, het woord vermeden en verdraaid, de praktijk, de daad, een onverbeterlijke kracht moet zijn. Dat zal ik in een volgend hoofdstuk, over de praktijk duidelijk maken.

Tot slot over de theorie nog dit:

De personen zijn gering in aantal, de woorden

zijn zwak, worden niet vrij en fier onder de menigte gesmeten, omdat, zooals ik boven gezegd heb, het bijspel is. Mannen als Nieuwenhuis en Schermerhorn, Kropotkin en zelfs Multatuli, worden zoo door omstandigheden in beslag genomen, dat het woord voor het Nemen verstomd. Een Kropotkin wil het militarisme voor een zekere staat opbouwen, om het militarisme van een andere staat mee te vernietigen. Schermerhorn vecht meer tegen den tak van een boom als tegen de boom zelf, laat staan de aarde waar de boom in groeit. Nieuwenhuis wordt zoo door omstandigheden aangegrepen, dat hij het volk, dat zich alles heeft laten ontstelen, uit 'n ledige regeeringstrog wil laten voeden.

Maar laat ons zoo duidelijk mogelijk zijn lezers, en niemand noodeloos kwetsen, het zijn niet allen bewuste bedriegers, alle handelaren zijn niet gelijk.

We zijn echter menschen, staan onder invloed van buiten, leven in een milieu van bedrog. En het volk houdt van woorden, van vele woorden, het vraagt een spreker, een redenaar die ze bij duizendtallen uit de keel rollen. Het volk is mystiek aangelegd, het wil graag dat een spreker geheimzinnig doet, naar onbekende oorden wijst, met oogen en handbeweging werkt. Zoo is dan ook de gangbare regel ontstaan om in vele woorden niets te zeggen.

Als Schermerhorn geen dominé maar landarbeider was, dan zou hij misschien aan zijn lijfspreuk genoeg hebben, tenzij hij geen prater van natuur is.

Het woord wat wij noodig hebben kan kort en eenvoudig zijn, de natuurlijke waarheid ligt niet ver en niet diep. Alzoo is de theorie van het Nemen eenvoudig, geen woordenvloed, geen woordenpraal.

Op uw vragen, op uw klagen, op uw zuchten, op uw bidden en smeeken kunnen we kort antwoorden:

Neemt wat ge noodig hebt.

Ziet, wat kort, wat pittig, naar waar.

In waarheid kunnen we U niet meer zeggen en verlangt ge meer, dan moeten we handelen, maar dan gaat het ten koste van U! We stappen nu van het woord af en willen de daad bespreken.

PRAKTIJK.

(DE DAAD.)

De praktijk van het Nemen heeft een kolossalen omvang, is machtig, is precies het tegenovergestelde van de theorie.

De praktijk der naastenliefde is ellendig zwak, precies het tegenovergestelde van de theorie.

Laat ons eens onderzoeken en bewijzen, want menigeen die oppervlakkig ziet en denkt, beweert het tegendeel.

De naastenliefde in de praktijk is een gevolg van het Nemen of is 'n voorwendsel om te Nemen. Iemand die b.v. dagelijks van anderen neemt, is in staat iets af te zonderen voor zijn naaste. Een ander die nog geen kans had om te nemen, begrijpt dat de praktijk van naastenliefde voor hem den grond in cultuur brengt, zijn tegenpartij verzwakt en geschikt maakt om zich te laten berooven.

Zoo werkt de naastenliefde voor en na de praktijk van het Nemen en is geheel en al willoos, karakterloos en ondergeschikte van het Nemen.

Naastenliefde als natuurlijk feit bestaat niet, het is 'n geheel kunstmatig leugengedrocht en heeft zelfs de eerste natuurlijke daad, het Nemen, bezoedeld. Een vretend insect of giftige schimmelplant kan 'n sterke boom beschadigen, maar verder komt het niet. Zoo gaat het ook met de daad van naastenliefde, het kan de daad van het Nemen bezoedelen, vergiftigen, maar ze blijft eeuwig ondergeschikte.

De daad van het Nemen is een natuurlijke handeling.

De daad van naastenliefde is 'n kunstmatige handeling.

Met dit feit voor oogen gaan we de wereld in en dan willen we niet denken aan de groote dwaasheid van z.g.n. arbeiderspropagandisten, die de arbeiders alleen met een zak op den rug zien loopen!

Bij moeder en kind ziet ge direct de strijd over en weer om te Nemen. En de moeder overtreft in den regel de grootste uitzuigende kapitalist in huichelachtige naastenliefde, omdat ze tegenover het meer natuurlijke kind zich innerlijk zwak gevoelt. Het natuurlijk wezen is aangewezen om te Nemen en niet te ontvangen.

Sla dagelijks uw eigen vrouw, uw dochter, uw buurvrouw eens gade. Wat doet zij een moeite om het kind haar liefde op te dringen, opdat het kind verzwakt, verknoeid en kneedbaar wordt. Het kind moet voldoen aan de grillen en dwaasheden van de moeder, het moet poseeren voor iedereen.

En hoewel het kind vaak de dupe wordt, zien we toch ook hoe het kind — de natuur getrouw — weet te Nemen. Stirner zegt: Welk 'n vermogen bezit niet 'n kind in z'n lachje, z'n spelen, z'n schreien, kortom in z'n bloot bestaan. Zijt gij in staat aan z'n verlangen te weerstaan, of reikt gij 't als moeder niet de borst, als vader zooveel van uw bezit, als 't behoeft? Het dwingt er u toe, daarom bezit 't datgene, wat gij 't uwe noemt.

Dezelfde verhouding bestaat tusschen man en vrouw, aan deze zijde neemt de een, aan gene zijde neemt de ander.

Het evenwicht wordt geregeld bepaald door de kracht van het Nemen.

Bij patroon en werkman, baas en knecht is het precies zoo, het is 'n geregelde druk over en weer om te Nemen.

Dit is de individueele verhouding die zich voortplant in het collectieve, maar nooit verloren gaat.

Gelukt het nu aan de moeder, het kind met naastenliefde geestelijk te voeden, dan blijft zij baas. Gelukt het den man zijn vrouw te laten gelooven, dat geven beter is dan nemen, dan is hij heer in huis. Gelukt het den patroon zijn arbeider te laten gelooven

dat naastenliefde een hooge deugd is, dan is hij heer en meester en kan hem, — de arbeider — naar believen uitbuiten.

Het Nemen is de natuurlijke grondslag van ons bestaan en zoodra wij hiervan afwijken, gaan wij stuksgewijze in de macht van anderen over.

Hoe zijn de bezitters van grond- en arbeidsmiddelen er aan gekomen?

Door het te nemen!

Hoe zijn de regeerders aan hun macht gekomen?

Door het te nemen!

Het is geen zaakje dat plotseling geschapen is, niet in zes dagen is het kapitalisme daargesteld, niet in één week hebben geweldhebbers macht over de wereld gekregen! Individu op individu is dit veroverd, door het Nemen. Na eeuwen werken in deze richting is het zaakje wel gecompliceerd geworden, maar nog altijd geldt het individu en zal ook altijd blijven gelden. Het is dagelijks waar te nemen!

Een arbeider die niet genoeg onder suggestie der naastenliefde kan worden gebracht en door te Nemen op zijn medemenschen wint, wordt in het gilde der kapitalisten opgenomen. Een geboren kapitalist daarentegen, die het Nemen verwaarloost, komt bij de proletariërs terecht.

Hier kunnen wij dan ook gevoegelijk het onomstootelijke feit neerzetten, dat we, òf hamer, òf aambeeld, òf uitzuiger, òf uitgezogene moeten zijn.

Heel het leven wordt verknoeid in onderlingen strijd voor bijkomstige dingen en met dat al raakt men de kern van de zaak nooit. Men zegt b.v. het Duitsche en het Amerikaansche kapitalisme is een ander soort kapitalisme dan het Engelsche. Omdat het meer geconcentreerd opkwam, omdat één tak (het bankwezen) meer een eerste viool bespeelde.

Dit is echter bijzaak. In Amerika, in Duitschland zoogoed als in andere landen is de grondslag van dat alles weer het Nemen. Of een zeker lichaam nu met twee, vier of twintig handen neemt, doet aan het beginsel niets af. Iemand die twintig handen of honderd vingers heeft om te grijpen, toont alleen

dat hij het verder heeft gebracht als hij die twee handen of tien vingers heeft.

Hoe men dan ook preekt en filosofeert over gevoelvolle, liefelijke of mysterieuse dingen, de werkelijkheid is dat alle bezit genomen wordt en genomen *moet* worden. Dat nu groote legers van menschen tegen elkaar over staan en elkaar vermoorden, is alleen een gevolg van het Nemen. In eigen huis, in eigen omgeving kan niet meer in cultuur gebracht worden, er kan niet meer genomen worden, men heeft het hoogste punt bereikt, en nu wordt het oog gericht naar andere oorden, naar betere gewesten. En schijnbaar doet men dit collectief — schijnbaar zeg ik, want de groote massa telt niet mee.

Maar ook in andere gewesten gaat het weer hetzelfde gangetje, hoe geconcentreerd en gecompliseerd het ook mag zijn. De kern zit in het individu, het uitgangspunt is de strijd tusschen individu en individu. Als de moeder het gelukt om het natuurlijke Nemen van het kind weg te nemen door geloof, hoop en liefde, dan is het voor een generaal geen kunst meer om den jongen, op twintigjarigen leeftijd, door een ander van dezelfde soort te laten vermoorden.

Welke stadiums hebben de jongens niet doorloopen voordat ze als goed gediciplineerd soldaat in 't gelid staan.

Het is een tijdperk van onvermijdelijken strijd, met elk individu hebben ze gestreden en òf genomen òf gegeven. En in de z.g.n. burger- of militaire situatie, het blijft altijd gelijk. Staat ge als baas tegenover een werkman, dan zijt ge hamer en tegenover den patroon zijt ge aambeeld. Bij de soldaterij gaat het trapsgewijze maar al door, aambeeld, hamer ; hamer, aambeeld, en van individu op individu moet de gecompliceerde macht verkregen worden.

Het Nemen is de grondslag van alles, er is geen macht in de wereld of het is genomen. En nu neemt een officier of een burgemeester op ruwer en brutaler manier dan 'n patroon of dominé maar het

is slechts verschil in graad, het wezen der zaak blijft gelijk.

Het is niet alleen 'n kwestie van 'n stuk brood, het is vrijheid en macht op elk terrein.

Zelfs in den oorlog, als het meer dan gewoon gaat op leven en dood voor den bezitter, dan weet hij nog steeds de beste plaats te nemen.

Het percentage van de Nemers dat gesneuveld is, is zeer gering. De geloovers, die tot de keel zijn volgepompt met broedermin en naastenliefde, met groepsgewijze solidariteit en saamhoorigheid, met spreuken en begrippen, die geven het leven.

Zij weten alleen te geven en niet te nemen.

Zoo is tot op heden de werkelijke toestand; de practijk van het Nemen geeft bezit, geeft vrijheid geeft voedsel, geeft macht.

Laat ons zien wat de toekomst moet zijn.

* * *

Wat was en is, zal zijn. Van het door de natuur vastgestelde feit kunnen we afstappen, het blijft echter het eenige middel ter verbetering en verlossing. Willen we verbetering van positie, willen we eten, genot, vrijheid, willen we werkelijk leven, dan moeten we het Nemen.

Er is geen andere weg; door de natuur zijn we aangewezen om te Nemen en daar gaat niets van af, voor nu en voor de toekomst niet.

In mijn inleiding heb ik er op gewezen hoe het volk in honderdtallen secten verdeeld is en het niet verder brengt dan wat onderling gekrakeel. Het kan niet anders. Uit zoo'n secte of groep komen een paar Nemers voort, die heer en meester zijn van 't geheel. In zoo'n saâmgebonden groep kan maar één bezitter zijn. Hij die de groep neemt heeft haar. Het gevolg is dan dat hij met bezitters van andere partijen of groepen gaat twisten, omdat zijn belang niets meer verlangt. In het politieke zoo goed als in het economische leven, verkondigt hij die genomen

heeft en nemen wil, het woord van naastenliefde en broedermin, omdat dit alleen de mogelijkheid biedt om van anderen te nemen. En waar in 'n groep of partij altijd één is die het bezit heeft, zorgt hij ook dat niet anderen in de buurt komen die hetzelfde doen.

Onder de bootwerkers komt dit scherp uit. Uit den aard van 't bedrijf komt 'n tikje meer vrijheid voort; de bezitters van 'n groep bootwerkers moeten dus en met meer lawaai scherper vechten om het groepje te houden en te versterken. In de vakbladen van de groepen bootwerkers werd dan ook reeds jaren geregeld in het persoonlijke afleiding gegeven, zóó, dat de patroons vrij en blij konden Nemen.

Hoofdzaak is echter dat het individu niet boven komt, want het individu is het uitgangspunt, is de kracht voor heel het leven. En waar één individu is, daar wenscht hij zoo geen tweede, want no. 2 zal no. 1 in den weg treden door zelf te Nemen.

En zoo zal mijns inziens toch elke hervorming tot stand moeten komen, een betere samenleving moeten worden voorbereid, eens een toestand van vrijheid en geluk moeten komen.

Ik droom niet van gelijkheid, liefde en broederschap, vrijheid in reglementatie.

Ik verwacht slechts iets uit dàtgene wat de natuur ons heeft aangewezen. De natuur heeft het individu aangewezen om te nemen wat hij noodig heeft.

En hoe of hij dat doet, het kan de natuur niet schelen. Of het individu het met oogen, ooren. voeten, mond, handen of vingers doet, bij nacht of dag, met spoortrein, schip of wagen, met zak of boodschapsmand, de natuur stoort zich er niet aan. Het is voor rekening van ieder zelf!

Het kan mij dan ook absoluut niets schelen hoe het gedaan wordt, ik constateer slechts het feit in de natuur.

Op de theorie over het Nemen onder de arbeiders is reeds een half menschenleven verloren gegaan

met twisten over het hoe en op welke wijze het gedaan moet worden.

Dit is juist het zotste van alles!

De bezitters van tegenwoordig hebben genomen, zij hebben aan de roepstem in de natuur gevolg gegeven, zij zijn allemaal individueel begonnen te nemen. Dat ze later alles gereglementeerd, gecompliseerd en gehumaniseerd hebben is te begrijpen, er waren voor hun Nemers genoeg. En het is ook te begrijpen als zij van de theorie onder de arbeiders hooren, dat zij op de door hun ontworpen regels wijzen en het Nemen voor goddeloos en misdadig uitkrijten. Onder deze omstandigheden is het hun belang.

Maar het is dwaas van de arbeiders dat zij zich laten gaar stoven in begrippen van wet en moraal, voordat ze nog niet eens de practijk hebben genomen.

Het is hun zwakte!

Maar toch neem ik niet aan dat allen zóó gedemoraliseerd, zóó zwak zijn dat zij nimmer de natuurlijke roeping, *Neem om te leven*, kunnen beantwoorden.

Ik wil niet droomen dat er eenmaal een menschenwereld zal zijn van absolute tevredenheid en harmonie. Ik zal het nooit verlangen, op grond van de tegenstrijdigheid met de natuur.

Maar van de dag af dat ik kennis maakte met de theorie over het Nemen, en de gedachte zich bij mij uitzette om daad te worden, hebben verschillende menschen in mijn omgeving er rekening mee moeten houden. *Wat ik nam konden zij niet nemen.*

Zoo zullen nog een groot aantal individuen op kunnen komen en dat zal z'n uitwerking, geestelijk en stoffelijk, en ook zedelijk niet missen.

De arbeiders die zich laten uitbuiten, op 'n geraffineerde manier, werken niet zuinig mee aan het abnormale leven en zedelijk verval van de bezitters! Het spreekt vanzelf dat een willoos werktuig zijn meester voor alle uitspattingen in staat stelt.

Ontwaakt dus het individu, begint de natuur te leven, neemt hij meer zijn deel, dan krimpt het

terrein van de bezitter in de omgeving in. Hij ziet zijn bezit, wat hij slapend kon behouden, bedreigd, omdat naast hem een individu op komt groeien. Van hem wordt nu ook meer gevraagd, want groeit de ander hem over 't hoofd, dan kan het blaadje keeren, dan kan de niet-bezitter bezitter worden en de bezitter niet-bezitter. Zoo krijgen we de opgaande richting, individu naast individu, gedwongen zich geestelijk, stoffelijk en zedelijk te ontwikkelen. Zoo stel ik mij de toekomstige praktijk van het Nemen voor, en dat moet de eenige oplossing zijn.

Ik zeg nogmaals, ik wil niet droomen van gelijkheid — het zou 'n ijdele voorstelling zijn — maar het milieu zal evenveel boven peil gaan als het er nu beneden is...

En ik wil nog niet gelooven dat de persoonlijkheid zoover is uitgestorven als het lijkt.. Er moet in de slaven nog een kern zijn, want zoo'n absurditeit, als we heden ten dage aanschouwen, heeft de natuur niet gewild.

De oplossing, mijn toekomstmaatschappij, zal zijn, dat het Nemen zóó algemeen wordt toegepast, dat de roof van den een op den ander niet meer mogelijk is. Zoo zal door de kracht van individuen alles worden geregeld en bepaald. Er zal en mag dan eenige schommeling zijn, dat zal het levensgenot verhoogen. Een beetje deining wekt de zucht tot varen op! En zoo zal de norm steeds opwaarts gaan, eerste eisch en voorwaarde voor het individu zal zijn... *Nemen*. En als het niet meer mogelijk is om vele dingen van anderen te nemen, dan is ieder voor zich zelf op de natuur aangewezen.

Zeg nu niet weer dat ik hier theoretiseer, want direct kunt ge er mee beginnen,

Alles wat ge onder leiding en suggestie van anderen doet, maakt u tot een onderwerp van uitbuiting; gij stelt den ander in staat om van u te nemen. Zet dus de zaak niet steeds weer op den kop, maak de bezitters geen verwijt dat ze u bestolen hebben, wijt het aan je zelf dat ge u hebt laten bestelen.

Vraag ook niet aan de bezitters, zij zullen met u spotten.

Loop niet in getallen achter vlag of vaandel, manifesteer niet voor de paleizen van de bezitters; zij zullen om je lachen.

Neem zooals zij gedaan hebben en twist niet over de middelen met anderen. Alle middelen zijn goed, als gij ze voor u zelf goed acht.

Doe zooals zij doen; Neem in de praktijk, neem van uw patroon, van uw meester, van uw regeerder een stuk overwicht weg, neem een uur van uw werkdag af, neem een zak aardappels of wat ook, 't kan mij niet schelen, maar reken er op dat ge moet **Nemen.**

CONCLUSIE.

Begrijpt ge lezers, als we zoo redeneeren, als we zoo de werkelijkheid zien, dat we heel veel overbodig werk hebben gedaan en heel veel als voorwerp voor anderen hebben gediend? Met uiterlijk vertoon, met dwaze leuzen en begrippen heeft men ons steeds geexploiteerd en zelfs de moderne voorlichter wil ons een bepaald systeem voor het Nemen opdringen.

Aan wie de schuld?

Aan ons zelf, wij hebben anderen in de gelegenheid gesteld alles te nemen.

En als gij onder aanvoering van moderne leiders gaat twisten over wet en moraal, dan blijft het zoo en zijt ge ook niet meer waard dan bestolen te worden.

De socialistische beweging is voor mij niet geweest een exploitatieveld, noch ontspanningsschool, ze zou voor mij wezen de weg tot geluk.

Nu ze dat niet kan zijn, ben ik er ook niet in blijven hangen, nu heb ik een betere weg gezocht. En dat kan elkeen die kracht genoeg bezit om zich van de kattenliefde en kateromhelzing in onze

samenleving los te maken. Vooral in deze tijd is er variatie. Het stoffelijk bezit wisselt met kracht, de nemers op dit terrein rijzen op en vallen neer. Alleen de georganiseerde, de gegroepeerde massa wordt meer bestolen dan ooit, wordt meer dan ooit lichamelijk en geestelijk verlamd en vermoord.

De eerste voorwaarde is dus:

Los van alles!

Individu! Zelfstandig wezen.

